

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas utca 78. sz. alatt gr. BÄNFEL-
ház emeletébe.Megjelen e lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőn.
Ára évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor
5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.
A „nyilatkozat” cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Figyelmeztetésül.

Évfolyamos előfizetőink előfizetési határideje mult hó végével lejárván, tisztelettel kérjük előfizetésük megújítá át.

Lapunk előfizetési ára:

Egészévre	12 frt.
Félévre	6 „
Évfolyamosra	3 „
Egy hóra	1 „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János közép-utcai könyvkereskedésébe küldendők.

Kolozsvár, october 18. 1862.

(D) Hazánk általában véve a gazdaságnak még elemibb fokán áll, s átlagos népessége is kevésbé túltöltött, hogysem reá nézve életkérdés volna az iparköri termények művelése. Itt maga a gazdaság fejletlen, a föld, jelesen a mezőségen még a gabonafajtákra nézve sincs kizsákmányolva, a marhatelesztést és hizlalást is sokkal nagyobb mérvben megbírná az ország.

A váltógazdaság általában nincs honosítva, a tagosítás, melynek alapján lehetne czélszerűbb földipart üzni, nálunk még mind csak a kegyes óhajtatások sorába tartozik.

Midőn tehát anyagi viszonyainkról szólunk, legelőbb arra kellene népünket ösztönözni, tagosítaná birtokát, s tagjaiban intézze úgy a termelést, hogy marhát tenyésztessen és hizlalhasson lucernáján, répáján, burgonyáján stb. Tanulná meg valaha, hogy ha azon lábos marha, melyet soványon ad el, és soványon üt le a mészáros, ha egy néhány köböl répát elfogyaszt mielőtt piacra vitetik, annyi húst szed magára, hogy másfél annyi áron kél el, mint sovány oldalbordáival.

El kellene mondanunk, hogy ha a mezőség a marhahulladékot tüzele el a helyett, hogy nagy pusztá oldalain akáczerdőköt alapítana, vagy a föld kebelében kőszeten s más tüzele anyagokat kutatna: rendre a termő föld elsoványodik, s a gabona mind kevesebb szemet ad kárpótlásul a munkáért.

Az észélyes gazdaság a b-c-jét magyarázva is tapasztalni fogjuk, hogy népünknek van mit tanulnia, hogy az még az a b-c-nél sem áll, s a szó relatív értelmében is irástudatlan.

Arra kellene hát hatnunk, midőn az anyagi térre szállanak okoskodásaink, hogy a gazdaság legelőbbi tárgyai is jobb karba hozassanak, jobb igás erő, jobb gazdasági eszközök honosíttassanak a népnek rendezettebb és tagosított birtokaiba; de itt, hol a hány nemzetiség, annyi fokozata a műveltségnek, annyi külön érdek, annyi külön vezérkedés, nagyon gyöngé hatást tehetni a népre nézve az anyagi, valamint a szellemi téren jó tanácsokkal.

Figyelmünket azonban most a székelyföldre fordítjuk, mely ugy földje tulajdonságaira, mint népességére, valamint népének industrialis jellemére nézve is Erdély többi vidékeitől különbözik.

A székelyföld nagyobb részének főbb ipar ágánál a ló- és szarvasmarha-tenyésztés van megadva. És ha e nép rá tudna venni magát, hogy bárminő kis birtokát a lehetőségig egy vagy két tagba vonja össze a határon, s tegye képessé magát arra, hogy hasznos és dúsan jutalmazó terményekkel marhatelesztésének lendületet adjon, ez uton sokat gyarapíthatná anyagi jólétét.

Különösen meg kellene tanulnia a székelységnek, hogy a jövedelem nem a marhák nagy számától, hanem minőségétől függ, s négy jól kihizlalt ökörért sokkal több pénzt bevehetnek, mint tíz soványért, s mégis e négy darab marhának egész éven át pajtán tartása nem fogyaszt el több térről begyűlt takarmányt, mint a mennyit tíz darab sovány marha a téli időszakon át elpusztít; mert a folyto-

nosan istálón tartott marha folytonosan adja a hulladékot, mikből a földet megkövéríthetn, és ezen kívül a folytonosan istálózott marha mindig kéz alatt van s jó erővel dolgozik, míg így, a hogy most meg a marhák legelőn tartásával s szétarabolt birtok művelésével, nyomorúság a marhának is a gazdának is élete.

Tehát ott is, már a gazdaság elemei körül is igen sok javítandó volna. Azonban a székelyföld népességére oly nagy, hogy ott az ipari termények honosítása s terjesztése is szükségessé vált.

Kivánnók tehát, ha a selyemtermelést a székely értelmiség minél nagyobb buzgalommal törekednék honosítani ezen életrevaló nép között.

Ezen cikk honosításával gyorsan jönne a székely nemzet azon szükségesség átértésére, hogy a tagosítást minél előbb végrehajtja.

Egy négy öt holdnyi egytagu birtokkal bíró székely család, ha egy két holdját eperfával beülteti s a selyemgubók termelésének neki adja magát, könnyen, nem sok munkával s bizonyosan bevehet birtokából egy két ezer pengő forint tiszta jövedelmet. Láthatjuk, hogy Olaszország kis birtoku népének mekkora jólétet s mennyi vagyont hoz a selyemtermelés.

A székelyföld gazdagon termi a fát, kövér és buja lombok tenyésznek éghajlata alatt, a székely nők és gyermekek is munkások, szorgalmasok, nem kímélik a fáradságot: mily szerencsés vidéke lenne a székelyföld a hazai selyemtermelésnek? s mekkora jólétet és jövedelmet hozna ezen földiparcezikk annak. Nem kellene akkor, hogy szegény székely atyáinkiai a szomszéd Moldva-Oláhsország barátság-talan vidékein kóboroljanak, s rabszolgaságban élő népe közt keressenek nyomoru kenyeret maguknak.

Kifejtve e nép czélszerűbb marhatelesztését, melléadvá egy általános megrendülendő selyemtermelést, világosságra jönne, hogy azon földterület, mely most a székelyek népességéhez képest kicsiny, képes volna még nagyobb népesség életmódját is biztosítani.

Igy vagy úgy reményleni lehet, hogy négy öt év alatt Erdélyen vasut fog átvonulni s a világpiacokat termelésünkre nézve megkapjuk, miután a gabonatermelésben a szomszéd országokkal főként székelyföldünk éppen nem versenyezhet: mily üdvös volna reá nézve, ha akkor már ezer meg ezer eperfa virítana minden vidéken, s a vasuton mázsánként szállítanák a székely selymet a világpiacra?

Örömmel halljuk, hogy Marosvásárhelyen kezdenek gondolkodni azon, hogy társulatilag fogjanak az eperfaültetéshez s selyemtermeléshez.

Vajha e hasznos szándék érvényre jutna, mely a minden jóra fogékony székely népre nézve üdvös befolyását, ösztönző hatását bizonynyal el nem tévesztené.

Schmerling államminiszter ur nyilatkozata a magyar ügyekről a pénzügyi bizottságban.

Tegnap csak röviden említhetők, hogy a bécsi Reichsrath pénzügyi bizottsága, mely ez idő szerint, a német autonómistákhoz tartozó Wieser ur kivételével, egy lábig határozott centralisták áll — ez uttal a három udvari kancellária költségvetését illetőleg jónak látta felhagyni az 1862-diki budget tárgyalában követett azon némi tartózkodással is, melynél fogva a mondott költségvetéseket „en bloc” minden vita nélkül elfogadta.

Ez uttal csak egy bajszába malt, hogy az udvari kancellárok, Schindler ur kívánsága szerint, a pénzügyi bizottság színe elé nem idéztettek, s hogy a Financz-Ausschuss beérte Schmerling államminiszter ur meghívásával, azon reményben, hogy ő exja a magyar ügyekről bő felvilágosítást adand.

A tegnapi (16-ki) ülésen csakugyan meg is jelent az államminiszter ur, felelt Schindler urnak két rendbeli interpellációjára.

Az első kérdés ide megy ki: miben van a dolog azon közleményekre és hírekre nézve, melyek a Magyarországgal tervezett egyezkedésekről és transactióról nyilvános lapokban felmerülnek; mert a februáriusi alkotmány hivat ezen hírek szerfölt aggasztják?

Schmerling államminiszter urnak ezen kérdésre adott feleletét a „Lloyd” bécsi levelezője, egy bizottmányi tag előadása után, emlékeztetből, a következőkébe foglalja: A magyar nemzetnek véreben van már, hogy politikával és

politizálással töltse idejét. Most is olyan magasabb vagy alacsonyabb sorsu emberek, a kik, meglehet, hivatalok utáni vágyból, meglehet egyéb okból, a politikai helyzet változtatása után törekednek, terveket bocsátgatnak szét a világba, melyek az alkotmány változtatására czéloznak.

A minister azonban teljesen valótlannak nyilatkoztatja, mintha a kormány egyénnel vagy párttal bármilyen alkudozásba bocsátkozott volna, holt ezen kívül nincs is senki, a kivel alkudozni lehetne. Schmerling nagy nyomattal emelte ki, hogy a kormány most is az eddigi állásponton van, mely szerint az alkotmány revisioja csupán alkotmányos uton, azaz a reichsrathban és a reichsrathal eshetik meg; de kijelenté továbbá, hogy még azon esetben is, ha ily alkotmányszerű revisioról volna szó, az eddig ismeretes javaslatok közül egy sem olyas, hogy e revisio alapján szolgálhatna; mert a februári alkotmány mindig határozottan jobbkat tartalmaz, mint bár melyik ama javaslatok közül.

Liehnovszki püspök kérdést intézett a kormányhoz, vajon ugyanazon nézetben van-e a magyar kancellária, mint az államminiszter, miután a magyar kancellár egy közelebbi levelében az alkotmány ügyére nézve oly nézeteket mondott ki, melyekből az itt mondottak éppen nem világolnak ki.

Schmerling azt felelte, hogy kifejezte nézetei mindenestire az államkormányéi, miután ministeri tanácskozással eredményei, — az udvari kancellária pedig részét teszi az államkormányának. A mit azonban valamely egyes minister valamelyik magán embernek ír, nem lehet hivatalos nyilatkozat tárgya.

Dr. Schindler az iránt tett kérdést, mi okból nem jelent meg az udvari kancellár a bizottmányban budget tételeinek indoklására?

Schmerling ur erre azt felelte, hogy semmi szükség sincs rá, hogy a kormány pénzügyi bizottmányban egyes budget tételeit képviseltesse. A kormány képviseltetheti magát kormánybiztos által is, a mit tesz is, — a minthogy maga is gyakran képvisel egyes ministeriumok petícióit. E feleletet a jelentésttevő nagyon kitérőnek találta. Azonban dr. Schindler értelmezte, s meg volt nyugtva. Megelégedéssel fogadja, ugymond, az államminiszter nyilatkozatát, mert a szerint az udvari kancellárok kiharadása nem mint ezek feljogosítása tűnik fel, hanem csak abban leri magyarázatát, hogy a kancellárokat a többi ministerek helyettesítik. E felfogást jelentésttevő nagyon erőteljesen találta; mert az államminiszter e részben tett nyilatkozata nem tette rá azon benyomást, mintha ily következtetést lehetne belőle kisütni.

Előkerült a magyarországin kívül az erdélyi kérdés is.

Az erdélyi kancellária budgete elfogadása után dr. Schindler interpellálta az államminisztert az erdélyi országgyűlés ügyének mibenlétére nézve.

Schmerling ur kiemelte Nádasdy gróf loyális, alkotmányhoz hű jellemét, kinek az erdélyi kérdésben követett politikájáról teljes méltánnyal szökölt. — Kijelenté, hogy a municipalis választmányok jelenleg egybeheváltak, hogy általuk az ország bangulatát — a melyről eddigél csak egyes deputatiók utján vétetett értesülés — az eredeti forrásból megismerni, s ez által azon alapot, a melyen az országgyűlés egybehívására vonatkozó eljárást építeni kell, meggyerni lehessen. Ezen irányban egészen kifejté az erdélyi udv. kancellária nézeteit. Az erdélyi országgyűlésre a budgetben 100,000 ft van kijelölve, a mely is előlegzés képen engedményeztetett. Wenisch, a jelentésttevő, kiemelte előterjesztésében, hogy politikailag eljárás lenne ezen pozitónál kitörést alkalmazni: miután az országgyűlés egybehevételét minden oldalról oly élénken obajtkák és törekednek rajta. Ez okok méltányoltattak, s az általános összeg vita nélkül helyben hagyott. Ezen petitió tárgyalás és megadatasából annyit mindenestire ki lehet venni, hogy az országgyűlésnek 1863-ban leendő összehívásán komolyan gondolkodnak.

— Utólagos közleményképp közreadjuk a b. szolnok-megyei hivatalos jelentést a megye állásáról.

Tisztelt képviselő választásáról!

1848 előtt míg az alkotmányos élet javadalmának örülhetünk, szokásban volt, hogy a megyei főtiszt a közgyűléseken a megye állapotáról, kiterjeszkedve a közigazgatás és törvénykezés feltünőbb mozzanataira, környilményes felvilágosító nyilvános jelentést tett, s egyszersmind számolt maga s alárendeltjei eljárásokról. A bekövetkezett gyászos emléktől politikai viharok megszünteték ezen jó szokást is; történtek ugyan ezután is jelentések, de nem nyilvánosan, hanem titkos hivatalos tudósítások alakjában, melyeknek az a tulajdonságuk volt, hogy mindig rózsaszínben tünteték fel azon helyzetet, a melyet elfogulatlan ember csak sőt szemlélve nézhetett, s a bureaucrata poros asztalán készülve, nem a történelmi hűség, hanem a jelentésttevő érdemei feltüntetése irányozta.

Törvényeinken alapuló ezen jó szokásnak, a nyilvános számolásnak eleget tenni, még ezen mostani kivételes állapotban is — a népei jólétét akaró — ő es. k. apostoli Felsége a fejedelem által rendelt, ezen bizottmányi gyűlés czéljáról szóló utasítás szellemével is megegyezik: ürvendek, hogy a törvény s a legmagasabb akarat sugallatának e tekintetben összhangzólag egyszerre tehetek eleget.

Felmutatjuk 9 hónapi munkásságunk történetkönyvét,

forgassák át önk-annak lapjait, s ítéljenek bár miként azok felől, de hagyják meg nekünk az öntudatot, hogy a magas kormány-bonitunk helyzetet bizalmának s a kor-szak igényeinek; az idő szellemének, aként igyekeztünk eleget tenni: hogy a kivételes ideiglenes állapot kellemeit-eleget ténny: hogy a hazánk jobbletének elközelel-ségeit tükrözve tegyük, s hazánk jobbletének elközelel-sését siettessük, s ha ez nem mindig sikerült, ha nem min-denekinek kívánatait teljesíthettük, ezt nem nekünk, hanem erők gyengeségének s a helyzet sajátosságának méltóztassa-nak tulajdonítani.

A mint a főispáni szék megüresedésével e megye kor-mányának élére állított a magas kormány bizalma, elvállal-tam a terhes hivatal, ősz fűrtém, erőm gyengesége da-czára; mert jólesik megemlítenem, hogy itt is a magas bi-zalom a hazai értelmiség egy jelentékeny részének akarata-val találkozott. De nemcsak a megye kormányzói széke ma-radt üresen, hanem az alkotmányos megyei hivatalnokok nagyobb része is lelépett; első teendőm volt tehát a magas utasítás értelmében a megüresült hivatalok betöltése. Igyekeztem oly tisztikart alakítani, melyben e megye minden osz-tály lakossága képviselve legyen, s kikerül megvalék győ-ződvé, hogy hivataluk betöltésére alkalmatosok; s ha ez nem egészen sikerült, azt azon körülménynek méltóztassa-nak tulajdonítani, hogy sokan a mostani terhes körülmények között e drága honnak és a fejedelemtől szolgálatukat fel-ajánlani vonakodtak, s egészen visszavonultak; mindamellett is jó lélekkel állíthatom, sikerült oly tisztikart alakítanom, kiknek szorgalmukkal, munkásságukkal s igyekezetükkel meglehetek elégedve, s a mi hiányok részükről fölmerültek, azt nem rossz akaratnak, hanem az ideiglenességgel járó szokott nehézségeknek s a helyzet sajátosságainak s ezen időszak viszonyainak lehet tulajdonítani.

Nem mondom, hogy megyénk minden rendű lakosai-nak teljes bizalmát kivívtuk, nem mondom, hogy a felsőes fejedelmünk és kormánya által ránk bízott terhes kötelessé-gek betöltésére mindenkben képességet bizonyítottunk; de azt mondom: jóakarattunknak, legtisztább szándékunknak, fáradhatatlan munkásságunknak kétségtelen jeleit adtuk, s bebizonyítottuk, miszerint tiszta szándék s jó akarat az akadályokat is képes legyőzni ott, hol balítéletek, elfogult-ság, és talán rossz akarat is a közvéleményt megvesztegetni törekszik; s azon biztos reményt is kifejezhetem, miszerint munkásságunk eredményes folytatása biztosítja felsőes feje-delmünk tronját, s hazánk polgárainak jobbletét; ezen célra kell hogy tördődjék a haza minden becsületes polgára, s ha bár rossz lelkű vezetők által elhamisított is néha, észretendé-akkor, ha a haza szent nevére feldobog a kebel, a me-lyért mindnyájunknak élnünk halnunk kell.

Ezen szöveg népe babár némileg megkísértett is néha rossz tanácsadók által, méltánylással kell megemlítenem, hogy a rendszeretnek kétségtelen jeleit adta az átmeneti korszak válságos körülményei között is, bizva az atyáskodó fejedelm jóindulatában, megnyugodva a magas kormány intézkedésében, a fenálló törvényeket, rendeleteket ritkán sérti meg, s türelemmel várja azon engedelményeket, melye-ket csak a loyális magaviselet siettet, nyugtalanság, bé-kétlenség, izgatások csak hátráltatnak.

De térek jelentésem részleteire:

1) A közbiztonságot illetőleg: A közjólét nélkülözhet-len feltétele a személy- és vagyonbiztonság; örömmel jegy-zem meg tisztelt választmány, hogy ez legkevésbé sincs veszélyeztetve, s teljesen kielégíthetőnek mondhatom. Alig egy pár gyilkossági s gyújtogatási eset fordult elő; kisebb tolvajságok gyakoribbabbak voltak, de jelentékenyebbek, rab-lások, marhalopások ritkábbak fordultak elő, mint alább a részletes bűntügyi jelentésből bővebben ki fog tetszeni.

2) A népnevelés ügye e megyében fajdalom, nem a legjobb lábon áll, s e tekintetben meggyőződésem szerint kívánt előmenetelhez nem fog jutni addig, míg a kilátásba helyezett s közösen óhajtott alkotmányos állásunk felsőes Fejedelmünk s a nemzetek érdekében rendeztetni nem fog, s azt közösen felkarolják, gyámolítják s előteremtik a mó-

dot és eszközöket, miszerint mentől több falusi iskolák állít-tassanak fel, s azokban kiképzett alkalmas és kellő fizetés-sel ellátott tanítók adhatassanak oktatást.

3) A közlekedési utakra nézve jelentésem e követke-zőkben központosul:

Mindjárt a tavasz, kiderültével első gondjaink közé tartozott a megyei közmunkaerő összeírása, melyet igye-keztünk úgy venni igénybe, hogy a nép saját élelme meg-szerzésére irányított munkájától el ne vonassék, de a szük-séges utjavítások mulasztása miatt a közlekedés fenn ne akadjon, vagy hátramaradást ne szenvedjen. A posta- és országos utak az állandó közlekedés cs. mernőkök által eszközöltetett, csak a megyei és mellékutak gondozása történt megyei erővel; megporondoztatott az idén az el-kert-lében mintegy 63,794 öl út, készült egészen új út 3500 öl. Hid 6 megjavítottat, egészen új készült 28 kisebb, 2 na-gyobb. Felső kerületben 29 ezer öl út porondoztatott, új út készült 2520 öl, 40 hid, melyből kettő nagyobb.

Megemlíteném az ugynevezett karamidai út a kőfarki járásban, mely tett 140 öl, karfakkal ellátva, a vízontá-sok megakadályozására 3 hatalmas csapógáttal, mintegy 150 ölnyi átvágás tételével a Szamos által hanyatott poron-dozáson; az ürdögös füzesi határon levő, egy a dézsaknai utakon is jelentékeny munkát tettek; az Alparét felé ve-zető szilágysági utvonallal megyénk területén fekvő részében a dobokamegyei határszélig. Ez utóbbi vonalon rendes posta közlekedés felállításához is van reményesség, a mennyiben e tárgyban vélemény tételével, s a szükségesség kellelőleg ok-adatoltatott.

4) Az egészségügyi ügyet illetőleg: Megyénk közegészségi állapota ezen évben, daczára a rendkívül szokatlan időjárás-nak, elég kedvező volt.

A tavaszon s nyárelején több községekben uralkodott a kanyaró (vörös-bümlő), de szelid természeti lévén, ke-vés áldozatot kívánt. Jelenleg a szokott váltó-lázokon kívül, egyéb járvány nem uralkodik.

A tehénhimlő-oltás ezen nyáron is éppen oly pontos-sággal folyt, mint minőt megyénk, sok éveken keresztül, a közegészség ezen fontos ágára méltán fordított. A főkor-mányszék njabb intézménye szerint évenként felerésze oltatik be a megyének. Az ezen évbeli beoltottak száma teszen 2399 et.

A megye ujjon épült s szervezett kórháza folyó év május havában nyitottat meg, s azóta 81 beteg vétetett orvoslás alá, ezek közül kettő halt meg; az egyik tüdő-vészben haldokolva hozatott a kórházba, a másik egy vén nő, hosszasan elhanyagolt bujasenyv következtében, általános sorvadásban halt ki. A többiek részint javulva, de nagyobb teljesen meggyógyulva hagyták el az intézetet. Jelen-leg gyógykezelés alatt van 18 beteg.

A főkörmányszék a megye főorvosa fölterjesztése alap-ján, tisztségük által megkeretett, hogy hazánk e közhas-zu gyógyintézetét részesítse a köz és nyilvános kórházak előnyeiben; mely intézkedésnek jogosnak nézünk elébe.

Me gyének 1848 előtt 3 sebész volt, s a kormány e számhoz akarta magát a legújabb provisorium alatt is tartani; de e szám a változott körülmények miatt jelenleg elégtelen lévén, fölterjesztésem következtében, a 4-ik sebé-szi állomást is szervezte, s így jelenleg a 4 sebész közt van a megye felosztva.

Az állatok egészsége sem volt kedvezőlenebb az em-berekénél ez évben. A tavaszon itt ott uralkodott a verhas; később pedig valamint még most is a ragályos szá-j- és láb-fájás, mely miatt szükség volt több helységekbe állatorvos-t a baj elleni intézkedés végett küldeni ki, névszerint Antos, Tálósfalva, Semesnye, Csáka és Felső-Orba községekbe.

A főkörmányszékhez fölterjesztetett: hogy megyénknek, melynek fő élelemága az állattenyésztés, mulatlan szük-sége van egy állatorvosra, s remélem, miszerint a főkor-mányszék gondosságát a közegészség ezen ágára is ki fogja terjesztetni, s megyénk részére egy annyira szükséges állat-orvost rendszeresíti.

5) A kormányzati összes tárgyak számát nem tartom fölőlesesnek megemlíteni, melyek egy részben előzőleg, nagyobb számmal azonban tisztességgel kezeltettek; ugyanis a tegnapi napig hozzáadott tárgyak száma 1770 re a tisztségieké 2640 re megy, melyek nagyobb része el van igazítva.

6) A törvénykezés és igazság kiszolgáltatása s annak eredményéről a következő adatokat terjeszthettem elő.

Martius 20 től sept. 20-ig polgári ügyekben a beadvá-nyok száma 1494, urbéri ügyekben 375, polgári ügyekben hozatott 33 ítélet, 16 ügy békesség útján elintéztetett; ur-béri ügyekben 2. ítélet, s 10. békesség eszközöltetett.

Az árvi törvényszékhez, mely életbe lépett alig egy pár hó előtt, beadványi jegyzőkönyv száma 154, ebből el-látottatott 123, függőben van 31, ezen összegből újonnan be-adott árvi ügy 25, melyből ellátottatott 2, függőben van 23, a többi számok alatt tutori számlatartások, nagykorúvá lett nyilvánítások és hagyatéki tárgyalások történtek.

Bűntügyek állása következő: Függőben levő tárgy a kerületi törvényszéktől átjött 163, martius 20-tól ideérkezett 237, összesen 400, ebből végítárgyaláson elítélte 38, megbüntette 40, bizonyíték hiánya miatt felhagyva 5, perbefogva 27, személyes keresettel megindítva 41, előviz-gálat alatt 152, más hatósághoz áttéve 43. Jelentés elvette-tett 6, elítelt foglyok száma 48, vizsgálati fogságban letar-tóztatott 39.

Ezzel bevégeztem jelentésem, a közigazgatás több ága-zataira ezuttal kiterjeszkednem nem lehet; de reményem, hogy egy következő bizottmányi gyűlésen talán kedvezőbb és körülményesebb tudósítással szolgálhatok, addig is kérem ezen jelentésem úgy tekinteni, mint megyei életünk statís-tikája és története megírójának egykor anyagul szolgálható hivatalos jelentést.

Dézs sept. 25. 1862.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Holnap szerdán f. hó 22-kén Székelyné asszony aggszínűsödő javára adatik itt először: „Ádám és Éva” eredeti vigjáték 1 felvonásban Berzák Árpádtól; ezt követi: „Enek és szavaltat.” A 8-dik pont” vigjáték 1 felvonásban.

— Színpadunkon legközelebb Paulai Ede javára színe-kerülend a „Jó barátok” jeles vigjáték. Sardontól. Mint tudva van e vigjáték oly rendkívül batást idézett elő Páris-ban, hogy első előadása után Napoleon saját kezével tüzte mellére a jeles szerzőnek a becsület-rend keresztjét.

— Csütörtökön lesz Lonovics Hollósi Kor-nélia hangversenye Szamosújvárról, mely napra az otta-niak részéről is nagy előkészületek történtek. Kolozsvárról sokan mennek nyaralni. A többiek közt Simónffy Ká-l-mán is — mielőtt pár nap zúlvá körülből Pestre vissza-indalna, — felhasználván kedves csalóányunk ottléte, Ko-lozsvárról kirándul az napra Szamosújvárra, részint hogy az ünneplésségek fényét jelenlével is emelje, részint hogy azon vidéki számos ismerősi és barátaival még búcsúkezet szorítson.

— Lonovics Hollósi Kornelia tiszteletére Ma-rosvásárhelyt 13-kán este nagy faklász zenét adtak. A kö-zönség nevében Ersényes Elek üdvözlé a művésznőt, kinek nevében Simónffy Kálmán köszöntö meg a közönség részvétét.

— A „Pesti Napló” azt ajánlja azon hazánkfiainak, kik a londoni kiállításra adott czikkeiket ott bagyni kíván-ják, hogy rendeljék oda azokat a „South Kensington mu-zeum” részére, melynek látogatója 1861 ben harmadfél mil-lió létszámra ment. Ezáltal a magyarországi termékek együtt maradnának, a mi figyelemfeszítést végett sokkal haszno-sabb volna.

— A pesti es. kir. katonai t. szék Potemkin Ödönt, „az 1849. évi magyar hadsereg feloszlásának okai” czimű munkáért a „M. S.” szerint, ketheti bürtökre ítélte,

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

Rinárd lovásza ezalatt már a teremben vala, hol Zováthy Geróné családját együtt találván, urának tiszteletét tolmácsolta s egy levél nyujta át Gábornak, ki ezt gyorsan felbontva feltűnő arcpirossal olvasta végig. Ezután csak hamar asztalhoz ült s röviden s gyorsan válaszolván, a levél a kocsi-snak adta át pár huszas borra való kíséretében.

A mint a család eltávozott, Gábor azon-nal felolvasta a levél családja előtt, mely következőleg hangzott:

Kedves öcsém! Leányom sejtéséből jöt-tünk arra, hogy ön közös ösünk sirját meg-látogatta és én nehezeletem miatt, hogy egy fiatal, ki az elhunyt atyafiság porai iránt tud kegyelettel viseltetni, az élőknek meglá-togatását mellőzni képes lehetett. Megkeres-tem a vendéglobban, hogy személyesen meg-dorgáljam, hogy a Zováthyak birtokában egy Zováthy a vendéglobban vehet szállást, de már csak hűlt helyét találtam öcsém uram-nak; ámde én nem oly könnyen táigok s im tehát levelemmel üdvözlöm s nem fog addig miattam nyugta lenni, a mig meg nem látogat. Ez annyival szükségesebb, mert a mint ügyvédtől értesülök, valamely esa-jádi levelek kérdésében az ügyvéd, tudtom-nélkül, tulvitte buzgósgát s nekem szándé-kom a követelt leveleket minden perpatvar

nélkül öcsémnek átszolgáltatni. Most két hé-tig távol leszek, de akkor pontosan hon le-ndek s kérem legyen szives engem e hó 18-án meglátogatni a levelek átvétele végett, midőn egyszersmind kérem egész családja iránti atyafiságos tiszteletemet tolmácsolni.

Igaz rokona Zováthy Rinárd.

— És mit válaszoltál? kérde az anya.

— Képzelted kedves anyám, örömetet

fejeztem ki azon alkalom felett, mely engem érdemes rokonom rég óta óhajtott ismeret-ségebe juttatand.

Gábor egész lényére örvendeztető benyo-mást gyakorolt e néhány sor, melynek azon-ban legérdekesebb pontja az volt, hogy a bá-joló Izidora megsejté az ősi sir látogatójá-nak kilétét? Honnan sejtette ezt? E kér-dés talány maradt fiatalunk előtt s legörö-mestebb a lelki rokonszenv éles látásának kívánta tulajdonítani azt, a mi csak is egy helyes combinatio következménye vala.

Hanem az a két hét, mely e levél vétele idejét követte, hogy mennyi tündös, ábrán-dozás s ezerféle kedves és kedvetlen gon-dolatok közt, s mily lassu szárnyakon tűnt el? azt csak az képzelheti, kit valaha egy bá-joló hülyg első meglátása meglepett, s is-mერი azon gyöttrő, kínzó és mégis édes szo-rongást, mely a szívet úgy ösztönzi a vi-szontlátásra.

De a természetben a legnagyobb bizo-nyosság éppen az, hogy a kitűzött határra mindenestre elérkezik. Kérlelhetlen az idő, s ha retentit az eltelítet a kivégzetés órája elérkezésének bizonyossága, ugy vigasztalja a reménylőt e bizonyosság, ki e reménye teljesedését határozott naphoz kötheti; mert a nap bizonyosan feljövend és nem változ-

tatja soha a föld rendes forgását, melylyel az időköz az emberi számítás részére ki-méri.

Megérkezett végre a várt nap, melynek hajnalán az öreg Kardos huszársága korá-ban eltanult minden esziszolási s fényesítési eszközeit igénybe vette a három kitisztá-sára s nagy rézkulcsainak kifényesítésére, s nem sokára két tizenöt marok magasságu öreg kancza egy könnyű, akkorban divato-zott nadjicsány élébe fogva állott meg a gothus épület tornáca előtt, s Gáborunk családjától szeretetteljes búcsút véve indult el Halomvölgy felé.

Délelőtt érkezett meg Rinárd udvarára s nem kevés nyugtalanságot okozott szívében, midőn bájoló karesu rokonát már távulról az erkélyen megpillantotta, ki azonban a fiatal érkeztekor eltűnt onnan.

Leszálla szekeréből s azon perezen Spott Villiam jött elébe, kijelentvén, hogy Zováthy Rinárdot nagyon meg fogja örvendeztetni ké-résének ily pontos teljesítése, ki épp ez órákban nagyon várt öcsésére. Egy pár in-dás által rendelkezett Spott a vendég lovai-nak elrendezéséről, s értesíté azonnal Gá-bort, hogy lesz szerencséje őt Rinárd szo-báiba kísérhetni.

Zováthy Rinárd termei, a mint már emli-tettük volt, nagyobb fényűzéssel voltak bebu-torozva, mint a hogy Erdély falusi háztar-tásainál szokásban volt.

Maga az étterem, melybe egy kis elő-szobából benyitottak, s mely még a legfőbb urak háza berendezésénél is többnyire egy-szerű szokott lenni, itt nem nélkülözé a fény-űzés kirívó kellekeit. Ez étteremről, valamint a női salonoról már emlékezzünk. Itt minden

annyira tiszta és fényes volt, hogy Gábor barátunk már itt borsónyi nagyságának kezdé látni a ruháira tapadt azon porszemeket, melyeket a leposzózetan feljötté alatt zseb-kendőjével lefeleznie nem sikerült vala el-annyira, hogy szintén kéri akarát Spottot egy vendégzoba kijelölése iránt, hol magát s öltözetét egy kissé rendbeszedhesse; amár különben nem lehet tagadni, hogy fiatalunk oly csinosan felöltözött, mintha éppen leány-nézőbe jött volna, s egy nyári uti palást megment őt utja közben a nagyobbserű elporosodástól.

Midőn az étteremből Rinárd nappalijába léptek, Gábor szíven nevedett azon kelle-metlen elfoglaltság, melyet ez előtte szokat-lan fénylítés keltett fel. A nappalit három nagy ablak világítja, melyeknek üres felső része szivárvány fényképp szűrte át a nap sugárait színes tívgein, mely tarka csodás fény a dus szőnyegek s kiterített állat-bőrök s nagy térfű tikrükön, s fényes kereti képeken szemkapráztatólag törtött meg. Cziczomázott kasztnak tikrúrajtokkal, gaz-dag esiga és ritkaság gyűjtemények tíveg polcokon, keleties nyugagyak s minden a mi a teremben volt, vagyonra, kényelemre, de egyszersmind a fényvagy húságára mu-tatott.

Gábor szíven azon atyafiságos érzések helyét, melyek őt Zováthfalvától Halomvöl-gyig kísérték, itt e fénytől áradóztó termek-ben bizonyos feszesség s elidegenedés kezdé elfoglalni.

(Folytatjuk.)

hetenként négy napi magánbörtönnel. Neuwrith tñok azon ban e büntetést egy heti börtönné szállította le. Lauffer, mint kiadót, ugyan e t. szék 10 napi házi börtönné s 100 frt pénzbírságra ítélte; ez utóbbitól a nevezett tñok ur a 10 napot szintén elengedé.

— A bécsi t. szék Kun Károly, Nagy Lajos, bank-jegy hamisító czimboráját tizenkét évi súlyos börtönfogságra ítélte. Perl Péter ellenben, ki hasonló vád alatt állt, — fölmentetett.

— Az „Ost und West“ kiadóhivatala és nyomdájában tegnap délután cs. kir. rendőrbiztos jelent meg, ki e lap 22-dik és 24-dik számait lefogalván, hivatalos örködés alá helyezte.

— A legfelsőbb t. szék Grasz Mórész, a „Wanderer“ tulajdonosának a bécsi orsz. főtörvényszék által hozott ítélete ellen, (mely szerint Grasz a büntető törvénykönyv 65. § értelmében a nyilvános rend megzavarása s a sajtórend 34. § áthágása vádjában bűnösnek találtatván, nyolcz havi súlyos börtönné, havonként egy büjtnappal, a perköltségek megtérítésére és Bécs szegényei javára 1000 frt biztosítéki összeg elvesztésében elmarasztaltatott) benyújtott fellebbezését nem fogadta el.

— A szt. pétervári „Poste du Nord“ igen nagy érdeklő okmányt közöl az európai kereskedelemre nézve. Sibirian át Chinával távirati összeköttetés nyitattik, az oszlopok már le is rakvák Oms városig Sibirianban a vonal legközelebbi Irkutskor lesz víve. A kik Chinába távirni akarnak, a külügyministeriumhoz írják Szt. Pétervárra, honnan Pekingbe küldetik az orosz missziohoz.

— A társaság életének élénkesére nem kis hatással vannak a dalárdák. Ezért jól esik megemlítenünk, hogy ilyenmő egyletek legutóbb Győrött, Komáromban, Tatán és Pápan alakultak. Minden nagyobb városnak lehetne dalárdája Erdélyben is.

— A magyar gazdaszszonyok kiállítása Pesten a „Közletken“ két nagy csarnokot foglal el. Igen érdekes gyűjtemény a legkülönbözőbb tárgyakból, melyek fényesen tanuskodnak a mellett, hogy az egylet hivataát tökéletesen átérté. A házi kenyértől kezdve a legfinomabb chinai befőzöttig, a kender-szövetűl a patyolat fehérmintéig s 7-8 éves lánykák kezdő binzeteitől egy 50 éves hölgy által himzett igen szép arczképig gazdagon van képviselve minden, mi a nőt, mint gazdaszszonyt megilleti. A pénztárnoki, valamint a feltgyeleti tisztet az egylet tagjai teljesítik, s érdekes azt is tudni, hogy a kiállítást a fővárosi körök kiválóbb hölgyei nagy számmal látogatták.

— Bismark porosz ministerről azon adomát írják francia lapok, hogy megjelenő a képviselőházának adóügyi bizottmányában, szivartárcaját vette elő, s felnyitván azt egy olajágra mutatott: „Im egy olajág — szóla — melyet Avignonban törtem le, azon szándékkal, hogy kedveskedjem azzal a kamarának; ugy tetszik azonban nekem, hogy annak ideje még nem jött el.“ Ezzel ujából bezárta tárcáját. Magasan beszél a minister ur.

— (Cavour gróf végbeszélgetései.) Párisban, William de la Rive-től, a híres olasz államférfiu rokona és barátjától, ennek életirata jelent meg. Cavour végbeszélgetések vázlatát de la Rive Alfieri grófnő naplójából merítette. Cavour végbeszélgetéseiről ebben a többek közt következők említetnek: „Este 9 óra felé (jun. 5.) a királyt jelentették, ki a néptömeg elkerülése végett egy titkos ajtón jött, mielőtt látogatására a beteget elkészíteni lehetett volna. A beteg tiszt felismerte a királyt, és így szólt: „ah Sire! még sokat kell felségeddel közlenem, sok iratot eléje terjesztem, de nagyon beteg vagyok, s aligha lesz lehetséges, felségedet meglátogatnom, de holnap Parint küldendém felségedhez, ki mindent részletesen elő fog adni. Nem kapta meg felséged a Párisból várt levelet? A császár most igen jó indulattal viseltetik irántunk... És a szegény nápolyiak! Sok tehetség találkozik köztük, de a nagyobb rész el van aljasodva, ezeket fel kell emelni. Igen sire, si lavi is lavi.“ A király megszorítá haldokló minsterének kezét, és kiment az orvosokkal értekezni. A király távozása után Cavour folytatta a beszélgetést: „Ejtszák Olaszországot már kézszen van, ninesnek többé lombardok, piemontiak, toscanaiak és romagnolok, de vannak még nápolyiak. Ah e tartományban nagy a romlottság. Az országot erkölcsiileg kell nevelni; az által, hogy a nápolyiakat megsértik, nem lehet őket javítani. Hivatalokat követelnek tőlem, rendjeleket és előléptetést: dolgozzanak, legyenek becsületesek és kapnak tőlem mindent. De semmit se nézzenek el nekik; a tisztviselőnek nem szabad gyanu alatt állania... Nem kell ostromállapot, semmi rendszarbálya az absolut rendszernek. Szabadággal akarom őket kormányozni, meg akarom mutatni, mivé teszi tíz évi szabadság e gyönyörű országot. Husz év múlva a nápolyi tartományok a leggazdagabbak lesznek Olaszországban.“

Garibaldi — folytatta a beteg — becsületes ember. Én jóakarója vagyok. Ő Rómát és Velencét akarja, én is. De Tirol és Istria egészen másként áll a dolog. Mi eleget tettünk, megteremtettük Olaszországot, si, l'Italia, e la cosa va. A német szövetség oly anomalis, mely ninesokára feloszlik. A német egység megalapul, de a Habsburg ház változatlan marad. Mit fognak tenni a poroszok, kiknek oly sok időre van szükségük, hogy magukat elhatározzák? Ezeknek egy fél század kell, hogy elérjék azt, mit mi három év alatt vittünk ki... Mig egész Európában az egység után törekszik mindenki, Amerikában szakadás készül. Erzitek ti az Egyesült államok viszályának okát? Én, ki ifjú koromban szenvedélyes tisztelője voltam az amerikaiaknak, már igen kiábrándultam, s bevallom, hogy minden mi az atlanti tengeren túl történik, reám nézve talány.“ Erre azt kérdezte a beteg, hol vannak többben katonai szolgálatban levő barátai közül, s én kérdése által zavarba hozatva hiányos feleletet adtam. Szeretetteljesen tekintett reám és így szólt: „Kedvesem, te nem tudod, mit mondasz. Pár percz előtt azt monadt, hogy Garibaldi tábornok Parmában vezényel: honnan van az, hogy most Bolognában lenni állítod őt? Kimentem a szobából, hogy magamat kisírhassam. Ő folytatta a társalgást testvéremmel, beszélte Riccasoli báró híres szónoklatáról, s azt monda, hogy Riccasoli és Farini egyedül fogják pótolhatni őt. Massoni orvos, egy eszébe levest és egy pohár bordeauxit ajánlott neki. Ő elfogadta, s

midőn kérdeztem, hogy izlett-e, így felelt: „igen jó. Riberi holnap mindkettőnk ki fog szüdni. Mond meg a szakácsnak, hogy leveze igen erős oly betegnek, mint én vagyok.“

Első eset volt ez betegsége alatt, hogy valamit evett. Hirtelen azonban megmeredtek tagjai; heves fájdalomról panaszkodott balkarjában, mely vasárnap márvány-bideg maradt. Massoni mindent megkísértett e meghidegült tag fölmelegítésére, de sikertelenül. Ezután még egy eszébe levest adatott a betegnek, melyet az jóízűen megevett. Egy ital bordeauxit kért, de csaknem e pillanatban egyszerre nehéz lett nyelve, és csak nagy erőfeszítéssel volt képes beszélni. Mégis arra kért, hogy a boritékot balkarjáról távolítsam el, s jobb kezével segített nekem. Megsimogatott, és kétszer megcsókoltván, így szólt hozzám: „Köszönöm, és most élj boldogul kedvesem!“ Erre egy pillanatra feléledni látszott. Értérese azonban mindig lassabb lett. Giacomo atyát hívatuk, hogy az utolsó kenetben részesítse. A gróf megismerte őt, megszorította kezét s így szólt: „Frate, libera chiesa in libero stato.“ (Pater, pater, szabad egyház szabad államban!) Giacomo atya, ezért később Rómában számadásra vonatott, és állomásától megfosztatott. Ő a madonna degli Angeli egyház lelkésze volt, s Cavournak megígérte, hogy utolsó órájában mellette lesz. — Midőn halála napján reggel a lelkész meglátogatta, így szólt Farinihoz: „Unokahugom Giacomo atyát hívatva; el kell készülnöm a nagy utazásra. Meggyóntam és feloldoztatam, később a szent vacsorát is fölveszem. Akarom, hogy tudjék, hogy a jó türini nép tudja, hogy mint jó keresztényen haltam meg. Nyugodt vagyok: én senkinek sem tettem semmi rosszat.“

Nemzeti színház. Kedden october 14-kén „Lázár a pásztor“ című drama volt hírdelve, azonban Gyulai véletlen rosszul léte miatt „Tücsök“ című szimű adatott, mely alkalommal Szöllösi Róza a czimszerepben nagy tetszést aratott, s felvonások s jelenetek közben többszörös kihívásban részesült. Landry szerepében Paulai, Didiereben Komáromi s Fadett anyóében Boérné jól működtek. Az egész előadás kielégítő volt.

Szerdán oct. 15. „Dalos Pista.“ Felvonás közben a Szöllösi nővérek szép tánczokkal mulatták a közönséget. Csütörtökön „Lázár a pásztor“ jól fogadott francia drama. Salvati Rafael Gyulai, Julianot Komáromi, Cuzzi Nativat Paulai, Juliano kapitányt Szöllösi Róza személyesíték. Az előadás kielégítő.

Szombaton 18-ka Könyves Máté aggszínész jutalmára és jubileumára „Báthori Mária.“ — Az aggszínész egyik polgár szerepében lépett fel. Záradékol Káldi által szerzett kardalt éneket az összes személyzet, mely alatt az aggszínésznek az elismerés koszoruja nyujtott át.

Vasárnap oct. 19-kén „Csikós népszimű.“ Az ez alkalommal széthűldött színeződné értesít, hogy L. Hollói Kornélia még visszajövet néhány előadással örvendeztetni meg közönségünket, s legelőbb e hó 25-kén lépik fel Ilka dalutban, adni fogja még „Lindát“ és „Marthát.“

POLITIKAI HIREK.

ANGOLORSZÁG. London, oct. 16. A népgyűlések folyását tartanak. Sok angol város nyilvánítt rokonszenvet Garibaldi iránt. Birkenheadben a garibaldisták és irek komolyan összekaptak.

FRANCZIAORSZÁG. Páris, oct. 16. Fontos újdonságok. A „Moniteur“ mai száma rendeletet közöl, melynél fogva Thouvenel helyett, kinek lemondása elfogadtatott, Drouyn de Lhuys nevezetett ki külügyérre. A „Morning Post“nak egy párisi távstírgönye szerint pedig Fould, Persigny, Rouher és Baroche minsternek is beadták lemondásukat. És itt még nines vége a diplomatiában történt változások sorának. Lavalette helyébe Latour d' Auvergne herceg nevezetett római követé, Benedetti Turinból visszahívatott. Sőt a katonai felsőbb körben is nevezetes változás; Canrobert Lyonba, Mac Mahon pedig Nancyba nevezetvén ki főparancsnokokká.

A római kérdés gyors megoldása iránt táplált remények tehát meghiusultak s egy időre a status quo fentartása talán a kedvezőbb eshetőségek közé tartozik. Párisban általános aggodalmat, mondhatni levertséget idéztek elő a fenebbi események. E hó 14-én még csak bizonytalan bir gyanát susogták, hogy a császár azon nap reggel tartott minster-tanácsban kijelentette, hogy nem tud semmit tenni Olaszországról s ennél fogva a római kérdés bizonytalan időre status quo-ban marad, minek következtében Thouvenel és társai beadták volna lemondásukat: s a börtöz azonnal oly páni félelem szállotta meg, hogy az állampapírok rögön másfél % t estek. Egy jól értesült tudósító következőké ir e nap hatásáról: Villa franca oltá nem állottak oly rosszul a dolgok Olaszországra nézve, mint e pillanatban. Ugy látszik, hogy a császár szilárdul el van határozva a római kérdést azon állapotban hagyni, a melyben jelenleg van. Nemcsak, hogy elvetette azon jegyzéket, melynek Rómába küldését a külügyminister indítványozta, s nemcsak azt jelenté ki, hogy azon határidő megállapítására, mely után a hadcsapatoknak Rómát el kellene hagyniok, nines elégséges ok, hanem egyzersmind értesítette Lavalette-t (ki Thouvenellel kihallgatáson volt 14-én a császárnál), hogy őt más díplomatiai állomáson akarja alkalmazni, mint Rómában; bir szerint választást engedett neki a császár London és Pétervár között.

Avatottak állítják, hogy Persigny irt az Olaszországból utazó Napoleon hercegnek, hogy siessen haza, mert „a császár inkább hajlandó a hátrálásra, mint az előhaladásra s ha e hangulat csak mulékony is, mégis annyit kárt okozhat, hogy tán évekig tartó munka se hozhatja helyre. A császár egészen meg van nyerve a papság részére, s nem kevés kedvet mutat arra, hogy a kath. egyház képviselőinek karjába vesse, azok által engedje magát vezettetni. Mind kimind befelé reactionarius eszmék valóistása után terekszik, melyek az ő lételet fenyegetik, trónját kockára teszik. Her-

czeg! az ön jelenléte szükséges, önnek segítségünkre kell lennie, hogy a veszélyt elbáritassuk.“

A császár állítólag Ratazzinak is tudtára adatta, hogy nines miért Párisba utaznia, miután egyéb felvilágosítást ő sem adhat, mint a melyet a diplomatiái eljárásokból merített. Különösen ajánlja az olasz minsternek a Thouvenelhez intézett levél gyakori olvasását.

Egy olasz lap a császár politikájában történt fordulatot a következő kalandoszerű előzménynek tulajdonítja. „Miután, ugymond, V. Henrik (Chambord gr.) gyermektelen, a Bourbon-pártnak Franciaországban nines jövője s a legitimisták nem látszanak idegeneknek. III. Napoleonhoz közeledni. Mindenesetre egy reactionarius elemekkel bővölködő császárság inkább megfelel e párt igényeinek, mint valamely orleansi iradékok uralkodása; e család tagjait nemcsak mint bitorlókat gyűlölik, hanem szabadelvű hajlamukért is. A legitimisták tehát azt az ajánlatot tették a császárnak, hogy ők hozzá fognak szegődni, ha a császár viszonzásul fenntartja a pápa világi hatalmát. Ez ajánlat támogatására a császárné közbenjárását is megnyerték.

A „Courrier du Dimanche“ arra a merészségre vete-mült, hogy a császári politika öökös színváltoztatását kigunolyja. Egy elmés párbeszéd által teszi ezt, melyben egy Péter és egy Pál nevű ember a felett vitáznak, vajjon a francia csapatok kivonulnak-e Rómából vagy nem, s e vitánál mindegyik számos diplomatiái okra s eseményekre hivatkozik. „Nem írta alá a császár a zürichi békét?“ — kérdi Péter. — „Igaz — veti ellen Pál — de hát közvetlen azután nem engedte-e meg e hercegeknek annexióját?“ — „Igaz — mondja Péter — de hát nem jelentette-e ki legfelsőbb roszalását e miatt?“ — Pál: „Nagyon igaz, de mi hasznuk volt ebből az elűzött fejedelmeknek, kikhez nem sokára a nápolyi királyt is társul adta?“ — Péter: „Hát nem küldte oda hajóhadát, mely a nápolyi király bukását rokonszennel nézte?“ — Pál: „Igen, de visszahívta később hajóhadát.“ — Péter: „De bevárta az utoisó pillanatot és csak akkor vonta vissza azt.“ E hangon foly le az egész párbeszéd s belőle vont következtéstől az író a közönséget ehhez hasonlítja, melynek saját véleménye és akarata nem levén, ura gondolatait igyekszik kitalálni. A „Cour. du D.“ illető száma oly nagy kelendőseben részesült, hogy három kiadást kellett rendezni belőle; de kapott is második megintest.

OLASZORSZÁG. Turin, oct. 14. Itteni lapok szerint a király a tél egy részét valóságzintűen Nápolyban fogja töltetni. Varignanoból jelentik, hogy Garibaldi folyvást csúszos fájdalmakat érez könyékében és vállában; lábdaganatja azonban tetemesen lohad.

Nápolyban papok- és barátokból alakult új bourbonista titkos társulatot fedeztek fel, mely brigantikát toborzott. Eppen tilos alkalmával fogták el őket, s lefoglalt irataikból kitűnt, hogy II. Ferencz nevenapján bourbonista kiáltványokat terjesztettek.

Foggiából távirják oct. 14-ről: A brigantik, minden részen megverve és az éhségtől kimerítve, kézsék megadni magukat. Caruso 120 főnyi csoportja Castelnuvonál egy század gyalogságnak megadta magát. Beszélk, hogy Ciclogna bandája ugyanczét teendi. Turinban bire jár, hogy a király az Aspromonte mellett elfogott hadseregbeli szökevények halálos ítéletét életfogytig tartó börtönné változtatta.

NÉMETORSZÁG. Berlin, oct. 14. Néhány nappal ezelőtt közöltük az „Ind. B.“ után, hogy Bismark ur azon töri fejét, hogy Poroszországot egészen francia mintára alakítsa. Akkor e hír kevés valószínűséggel látszott birni. Most a „France“nak következők irnak: Bizonyosnak mondják, hogy a porosz kormány a jelen helyzetből kibontakozni óhajtván, elhatározta az országhoz egy felhívást intézni. Ezen felhívás arról értesítene a porosz népet, hogy képviselői ezután a suffrage universel után fognak kinevezetn, s hogy a jelölteknek választókerületekben kell állandóan lakniok. A szavazás minden faluban helyben történék. Azt remélik, hogy ezen az uton nagy többségre lesz képes a kormány szert tenni.

Az országgyűlés fel levén oszolva a követek nagyobb része már széleszlott; az urakháza tagjai közül azonban sokan, még többben, mint a bányan az ülésekre rendszeren meg szoktak jelenni, Berlinben maradtak s nagy tevékenységet fejtenek ki a „Kreuz Ztg.“ gyűléseiben. Egy előre loyaltási feliratokat nyujtanak be a kormányhoz s minden áron hitelt törekednek szerezni azon nézetnek, hogy az „elesábitott nép“ többsége részültön van. Másfelől a szabadelvű sajtó, mennyire korlátai engedik, s a választó testületek élénk rokonszenvet nyilvánítnak a feloszlottat képviselőház iránt. A „Köln. Ztg.“ egyik cikkében a poroszországi jelen viszonyokról szólván, így végzi: E pillanatban oly viszálkodás kezdetén állunk, melynek kimenetele kétségtelen. A parlament hatalmának megerősítésére legbiztosabb eszköz az, ha a kormány a nép beleegyezése nélkül tulságosan sokat költ. Az egész porosz nép képviselőivel tart, mert a mi csekély kivételt tehetni, az felettébb kevés az egészhez képest. A porosz nép érzületéről hangosan fog szólani azon fogadtatás, melyben képviselői résztesüldnek, visszajövetén azon országgyűlésről, mely nemcsak Poroszországot, hanem egész Németországot, sőt az egész művelt világ becsületesét kiérdemelte.“ A „Nat. Ztg.“ annál szélsőségesebben tartja, hogy a választók választottjaik iránti rokonszenvöket minél hangosabban nyilvánítsák, minthogy a sajtónak kétségtelven nem lehetend oly bátran beszélnie, a mint akarna.

Az elberfeldi és bormeni választók e hó 10-kén gyűlést tartván, 243 választó által aláírt emlékiratot szerkesztettek és nyujtották át Grabownak a képviselőház elnökének. Az emlékiratban ez áll: Alóliert elberfeldi és bormeni választók teljes elismerésöket s köszönetöket fejezik ki a magas képviselőháznak azért, hogy alkotmányos jogaitak férfiasan s méltóságáteljesen védelmezte határozatait által a költségterv kérdésében s névszerint a Forekenbeck-féle módosítvány elfogadása által. Danzig és Lautenburg választó-kerületekből is hasonlóról tudósítanak. Brombergben a választók elhatározták, hogy Senff és Peterson képviselőket visszértötkör ünnepelesen fogadják. Neisben oct. 11-kén a polgármester indítványára népes gyűlés volt, s elhatározottat Rükker és Sartorius képviselőket ovatiókkal fogadni. Nord-

hausenben Saalfeld képviselő, ki folyó hó 9-kén érkezett meg Berlinből, küldöttség által üdvözlötett, mely az alkotmány-okmányt egy díszes kötetben kézbesíté neki, hazafiasságát dícsőítő felajánlással. Szinbázi előadás után pedig a férfi-dalárdák egyesülten tiszteltek lakása előtt ének-előadásokkal.

OROSZ- és LENGYELORSZÁG. Brody, oct. 13. A podoliai földbirtokosok elhatározták, hogy feliratot intézzenek a császárhoz azon kívánságukat ohajtván benne kifejezni, hogy Podolia Lengyelországhoz csatolassék. A podoliai kormányzó betiltotta a nemesség tanácskozásának folytatását, a gyűléstermet bezáratta, s nem akarta elfogadni a császárhoz intézett feliratot elküldés végett. A nemesség marsalja Kanitzky egyenesen Pétervárra küldötte a feliratot, minek következtében a marsal elfogadott.

TÖRÖKORSZÁG. Konstantinápoly, oct. 8. Azt mondják, hogy a szultán, midőn Oroszországnak a montenegrói békekötésre vonatkozó tiltakozásáról értesítették, így felelt: „Csak hadd tiltakozzanak, míg mi cselekszünk. Is-ten segítségével megmutatom montenegróimnak, szerbeimnek s általában valamennyi keresztényen alattvalóimnak, hogy meg lehetnek velem elégedve; ám cselekedje Oroszország is ugyanazt a maga alattvalóival”

És valóban már is nem egy jelenség mutatja, hogy a porta csakugyan igyekszik keresztényen alattvalóinak bizalmát megnyerni. Így közelebbről 300,000 veka kukuricizát ajándékozott a háború következtében inségre jutott montenegrói családok fűlegellésére.

A szerbek iránti magatartásra nézve pedig következő utasítást adott a belgrádi várparancsnoknak: „Őn tudja, hogy Szerbia kormánya kizárólag a fejedelem és tisztviselőinek kezében van. A belkormányzat ügyeibe tehát semmiképp sem szabad avatkozni. Mindent el fog követni, hogy a szerb hatóságokkal jó egyetértésben maradjon; ennek folytán a fejedelem és tisztviselői irányában kellő tiszteletet tanúsítand, s ügyelni fog, hogy alárendeltjei ugyanezt tegyék. A szerbek hasonlólag nem fognak a vár ügyeibe avatkozni, és mindazon tiszteletben részesítendik őnt, mely őnt, mint a porta magas tisztviselőjét megilleti, hasonló történik a tisztek és helyőrség irányában is. Őn egy belgrádi muslumannak sem fogja megengedni, hogy a váron kívül lakjék. Intézkedni fog, hogy a tűzérőség a város ellenében fenyegető jellemmel ne birjon, s a szerb lakosságot szükségleteinél nem nyugtalanítandja. Őn a tűzérőséget csak megátadás esetében használja, s ez esetben is csak azon városrészt szabad tüzelnie, melyből a támadás történik, s a szultán nagylelkű szándékaiból híven, a várost még ez esetben is

lehetőleg kimélni fogja. Belátandja Őn, hogy ez utasítások csak a végső esetekbeni magatartást szabják Őn elé. Ezen eset eltávztatására azonban Őn minden kitelhető eszközt megkísérteni köteles. Ha minden békés kísérlet hasztalan, s Őn azon szomorú kényszerűségbe jő, hogy támadás ellen védje magát, igyekezni fog, hogy a tüzelés megkezdése előtt a consulokat és a békés lakosságot értesítse.”

Legujabb. A „Pester Lloyd“ levelezője írja Bécsből, 17-ről: „Azt hallom, az államminiszter a pénzügyi bizottmány mai ülésében nagyon érzékeny neheztelését fejezte ki a miatt, hogy nyilvánosságra hozták a magyar kérdésben tegnap tett nyilatkozatát, még pedig nemcsak azért, hogy egyes pontjaiban nem híven közölték, hanem főleg azért, mivel nyilatkozatai bizalmas jelleműek voltak. Nem tartozik a lehetlenségek közé, hogy a kormány félhivatalos közlönye javított kiadásban fogja közzé tenni az államminiszter nyilatkozatait.”

A hivatalos „Wiener Zeitung“ esti lapjában pedig legelől ezen nyilatkozatot olvasható: „Tapasztalván a napi sajtó azon, mindinkább lábra kapó szokását, hogy a reichsrath házai kinevezte bizottmányok egyes tanácskozásairól minden parlamentarizmus szokás ellenére, közleményeket ad, s a kormány egyes tagjainak még egészen bizalmas nyilatkozatait is jelentések tárgyává teszik, fel vagyunk hatalmazva a leghatározottabban kinyilatkoztatni, hogy minden ilyes, a bizottmányi tárgyalásokat illető közlemények nem tarthatnak számon a legkisebb authenticitásra, s a kormány kénytelen ezek ellenében minden felelősséget elutasítani.”

Ujabbak. Bécs, oct. 18. A birod. tanács alsó házában mai ülésében Lasser miniszter az egységi eljárás új módja iránti javaslatot tett le a ház asztalára; mi egy újon választandó bizottsághoz utasított. Plener benyújtja a három évi közvelen adó felemelése iránti új előterjesztését s azt előbbi viszszaont előterjesztésére alapítja. Előadja a pénzügy állását: az 1862-i deficit 25 millióval kevesebb, mint számítva volt; 1863-ra a pénz-

tári készlet 22 millió leend, minélfogva a hiány fedezése végett nem lesz szükség előre pénzt szerezni, ha az adó-felemlés s a bankszerződvény elfogadatik.

— München, oct. 17. A német szövetség minden részéből, összegyűlt kereskedelmi képviselők gyűlésében több napig tartó élénk vita folyt a francia-porosz kereskedelmi szerződés Ausztriának a vámegetre vonatkozó javaslatai felett. Az osztrákok következő indítványt tettek: A kereskedelmi szerződés hátrányára van a német államok jogigényeinek, sérti Németország érdekeit, tehát viszszautasítandó. Az ausztriai javaslatok, a vámeget megújításával, az ársztrák reformjával s a kereskedelmi szerződéssel egyidejűleg, a kormányok által, Ausztriát is odaértve, mielőbb elintézendők. A vámeget fentartása és szervezése szem elől nem téveszthető czélnek tekintendő. A mai ülésben az osztrákok indítványa elvetetett; ellenben azon javaslat, mely szerint a kereskedelmi szerződés megkötése nem vonathatik kérdés alá, 100 szavazattal 96 ellen elfogadatik.

— Sz. Pétervár, oct. 18. Egy császári parancs rendeli, hogy a hadi törvényszékeknek vádlók és védők alkalmatosságának. Wilna kerület az ostromállapot alól felmentetett.

— Athéne, oct. 14. Naupliában a katonaság és a polgárok között összeütközés volt; sok sebesülés történt. Lamiában is csendzavarások fordultak elő. Dorisban, Arkadiában és Messeniában hirszerint összeesküvést fedeztek fel. Hydrában és Spezziában titkos forrongás jelei mutatkoznak. Közel miniszterváltási hírek keringenek. A király és királyné Moreába utaznak.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

October 20-án: Nemzeti kölcsön 82.25. 5%. Metalliques 71.25. Bank-részvény 786.—. Hitel-részvény 224.—. Váltó Londonra 121.75. Ezüst 121.50. Arany 5.82.

October 18-kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 71.80. Erdélyi 69.75.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 515 1862.

(712)

(3—3)

A kolozs-monostori uradalmi Sörház pinczéjében levő négy nagy vasabranesos, tiszta, jó hordók, melyek közül az egyik 728 vedres, a másik 505-, a 3-dik 238- és a 4-ik 132 vedres; azon kívül többféle fűrészmalomhoz való eszközök e folyó hó 24-én délelőtti 10 órakor tartandó közárverés útján el fogom adni.

A kolozs-monostori uradalmi gazdasági hivataltól,
Kolozs-Monostoron, october 14-én 1862.

NEM HIVATALOS.

KELLŐ FIGYELMEZTETÉSÜL

a bel- és külföldi raktár-bizományos urakhoz.

Mióta ANATHERIN SZÁJVIZEM a londoni nagy világkiállításon kintintetésben részesült és a most közelebbről kapott angol királyi kirekesztő szabadalom következtében az erre vonatkozó megrendelési megbízásokkal annyira szorongatnak, ez által még inkább oly állapotba helyeztem magamat, hogy azoknak rendre megfelelhessenek. Felkérem tehát a tisztelt fogyasztókat ezennel, hogy az elküldésben ne akadályoztassam, szükségleteiket előbb, mint eddig megszerezni.

Azon fényes hír melyben Anatherin szájjvizem 13 évtől kezdve részesült, kötelességemé teszi annak gyártását daczára a mindig növekedő szükségletnek magamra minden segítség nélkül üztelni, melynél fogva kérem én által indokolva lenni látszik.

J. G. POPP bécsi fogorvos Tüchlauben városrész 557 sz. alatt, az Anatherin szájjvizet, fogor-, és foglóm készítője.

Mindnyáján kintintette vannak a cs. kir. osztrák, amerikai és angolhoni másokat kirekesztő szabadalmak, valamint a nagy 1862-ki londoni világkiállításon becsületteljes megemlést által.

(716)

Orvostudor Romershausen

(1—2)

szem-essentiája

Egy jeles gyógyszer a gyenge szemek látereje megerősítésére, meggyógyítására és megtartására.

Gyertyavilágú tartós munkálás és nem elégséges világosság által előidézett szem gyengeségek ellen és a szemeknek erős szél, por stb. által okozott könnyű fájdalomában nincsen jobb gyógyszer ezen szem-essentiánál.

Kapható Kolozsvárt WOLFF JÁNOS gyógyszerész urnál.

(714)

(2—3)

Kalota-Szentkirályon Kolozsvártól 5 óra járányira egy kö-nudvarház és gazdasági épületekkel ellátott 16 hold kiterjedésű belső telekből, 100 hold szántó és kaszálóval álló birtok, a hozzátartozó koresma, malom, erdő és havas élvezeti joggal együtt, örök áron eladó. Etekezhetni Kolozsvárt, b.széutca 134 ház szám alatt a tulajdonossal.

(709)

(4—4)

Kolozsvár városában, a belközép-utczában, az 525-dik szám alatti emeletes ház, örök áron eladó. Árál értesülhetni ügyvéd Szentiványi Ferencz, vagy Dézesen Wéer Zsigmond urnál.

Leghíresebbnek bizonyult első rangu szabad pipere cikkek!

Cs. kir. kizár. szabadalom alatt	Dr. HARTUNG	Kir. porosz főorvosi jóváhagyással.
----------------------------------	--------------------	-------------------------------------

NÖVÉNY-HAJKENÖCSE

a hajnövelés újra ébresztésére s erősítésére.
Ára tégelyenkint használati utasítással 55 ujkr.



E növény-hajkenőcs hatályos tápláló nedvek s növényanyagok összetételéből áll; az ehhez alkalmazott növények élől távaszi disznóvénylek, melyek, jónak bizonyult kivonatok s válogatott gyökerek által erősítve, az emberi szervezettel úde erejüket közlik. Dr. HARTUNG növényhajkenőcsének használata által a fejbőrnek új erőteljes-állomány szerzetetik s a hajtóvolya csodás módon élesztetik, hogy a friss növére képesítve lesz.

CHINAHÉJ-OLAJA

a hajfentartására s disztetésére.

Ára palackok számára használati utasítással 55 ujkr.

Ezen olaj a legfinomabb chinahéjnak égvényes olajok s balzsamos szerek hozzátételéveli lefőzéséből áll. Igen jótékonyan hat a hajra s a fejbőrre, miután mindkettőt hajlékonyan tartja s a kiszáradástól megóvja. Dr. HARTUNG chinahéj-olaja ennél fogva főleg azon hajnövelésnél, mely az időhöz képest még rendes és egészséges állapotban van, előnyösen használható, mivel a hajnövelés erejét üdítőleg életeti s magát a haját rendkívül sűrűvé s selyemszerű finomá alakítja.



Ezen tapasztalás által jónak bizonyult, kintű sajátságok mellett ára oly rendkívül olcsó, hogy a Dr. HARTUNG-féle hajnövelőszerek teljes joggal mint e nemben a legjobbak és legolcsóbbak méltán ajánlhatók. Csak arra méltóztassék a már előfordult utánzások miatt ügyelni, hogy a tégelyek és palackok bepecsételvék, s az üvegbebelegezvék, és hogy a Dr. HARTUNG-féle hajnövelőszerek a bel- és külföld minden városában csak az illető helyi lapok, s vidéki hirlapok által kitett raktárnok urnakál kaphatók valódi és mindig jó minőségben, úgy mint:

Kolozsvárt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. **Abrudbányán:** Ferenczi Mihály; **Beszterczén:** Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; **Brassóban:** Stenner F.; **Déván:** Büchler A. **Enyeden:** Bisztricsányi A.; **Erzsébethvárosban:** Schmidt A.; **Hátszegen:** Mátéfi Béla gyógyszer; **Károly-Fejérvárt:** Rusz János; **Kézdi-Vásárhelyt:** Hankó László; **Kőhalomban:** Melas Ed. F. gyógyszer; **Maros-Vásárhelyt:** Fogarasi J. D.; **Medgyesen:** Vándory & Brandeb; **Szegsvárt:** Misselbacher fia és Teutsch; **Sz. Újvárt:** Placintár és fia gyógyszer. **Szász Régenben:** Wachner Traugott; **Szászsebesben:** Weissürtel Ad. G.; **Szebenben:** Zóhrer J. F.; **Székelly-Keresztúron:** Binder Márton; **Sepsit-Szentgyörgyön:** Vitályos Béla; **Sz. Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer. **Szeredában:** Gozsy A.; **Sz. Somlyón:** Ruszka Ignác; **Tasnádon:** Szongott Jakab; **Tordán:** Velits G. és Wolff G. (487) 2/10 1862. (5—6)

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt kaphatók:

A házi orvos, vagyis 500 legjobb házi-szer 145 betegség ellen. Ezenkívül utmutatás miként kell élni hogy 100 éves kort érjen el az ember. Ára 1 frt. **BALOGH KÁLMÁN. Az ember élet-tana.** I. kötet. Ára 3 frt.

BAUER ANTAL. Alkalmazott és jogtan kérdések és feleletekben. Előadja dr. Gerláczy Gyula. Ára 79 kr.

Növendék ifjuság ima-könyve. Hitben megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta Medgyes Lajos. Ára: nyomtató velin papíron, bőrbbe kötve, tokkal, 1 frt. Díszkiadás, író-velin, bőrbbe kötve arany metszéssel, tokkal, 1 frt 50 kr.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)